

III. [LITTERAE] UNIVERSALES SUPER DUCILLA^a

Sigismundus ^bDei gratia^b etc., universis et singulis principibus, tam spiritualibus quam saecularibus, reverendissimis^c et reverendis in Cristo patribus, dominis archiepiscopis, episcopis necnon magnificis, generosis, nobilibus, famosis et providis palatinis, castellanis, capitaneis, tenentariis, terrigenis, nobilibus et quibusvis aliis dignitariis, officialibus et eorum vicesgerentibus, haeredibus, advocatis, scultetis, civitatumque et oppidorum, tam^d nostrorum quam^e quorumcunque subditorum nostrorum, magistris civium consulibusque ac communitatibus, et generaliter omnibus subditis nostris spiritualibus et saecularibus, cuiuscunque status, conditionis et praeceminentiae existentibus, bona quaecunque tam spiritualia quam saecularia, civitates, oppida^f, villas, molendina, tabernas, possessiones et alia bona quocunque nomine nuncupata habentibus, et signanter in terra N.^g et districtibus eiusdem existentibus, sincere et fidelibus nobis dilectis, salutem et gratiam nostram. Sincere et fideles nobis dilecti.

[1]. Noveritis communi omnium, tam spiritualium, quam saecularium consiliariorum et nuntiorum terrestrium, ad hunc conventum generalem congregatorum [consensu]^h constitutum atque laudatum esse, ut exactio ducillorum, quae ad reipublicae subsidium hactenus exigi continuata est et exigiturⁱ, a festo Pentecostes proxime venturo [8 VI 1511], eadem reipublicae necessitate exposcente, ad decursum trium annorumⁱ exigatur, hoc videlicet modo, ut sequitur.

[2]. Constitutum namque est, ut quilibet ceretisiam braxans de quibuscunque, etiam emensuratis alias *wymierne*^j et undecumque emptis braseis, vel a vase, vel a braxa, iuxta locorum consuetudinem antehac servatam, exactionem ducillorum in manus infrascripti exactoris fideliter solvat, ita videlicet, ut a maiori braxa plures grossi, et a minori pauciores iuxta exactoris ordinationem cum intelligentia palatini terrestres et secum certorum consiliariorum solvantur; et similiter vasorum ratio, ubi a vasis solvendum est, habeatur.

[3]. Et ne quispiam circa eius exactionis perceptionem praeter aequum gravetur, sive etiam ne reipublicae, ad cuius necessitatem exactio eiusmodi colligitur, detrahatur, ^kpalatini terrestres^k, adhibitis sibi certis eiusdem terrae consiliariis, modificare tenebuntur et exactorem informare, ut circa eiusmodi colligendam exactionem aequaliter^l procedatur.

[4]. Ternarii vero a singulo grosso more vetusto pro civitatum et oppidorum instauratione reserventur.

[5]. Consules vero^m, qui per vices notario, ab exactore instituto, iuramentis tamen praestitis adesse debent, quilibet sua hebdomada, cum notario in officio conscriptionis existens, ab una tantummodo braxa non solvet et liber erit.

[6]. Tabernae autem, quaecunque cerevisiam braxant, etiam exactionem solvant iuxta braxae quantitatem.

[7]. Item a medio vase vini alias *pólkufek* florenus cum triginta quadrantibus solvendus est.

[8]. Item a *dralink* sive Seremensiⁿ vase duo floreni cum sexaginta quadrantibus solvendi.

[9]. Item a barili malmatici vel vini Italici unus *ort* cum septem ternariis solvatur.

[10]. A barili vero simplicis vini duo grossi solvantur et duo ternarii.

[11]. A medonis vero vase duo grossi cum duobus ternariis solvantur.

[12]. Et quicumque ausu temerario, non solvendo exactionem praefatam, vendere et propinare praefatos liquores ausus fuerit, illud totum, in quo fraudem committere voluerit, amittet, capitaneusque loci eundem, veritate cognita, irremissibiliter puniet; et ultra poenam capitaneo loci solvet.

^a Tekst ten, podobnie jak poprzedni, oparty jest na MK₂A, t. 24, k. 4-4v oraz MK₂B, t. 26, k. 6-6v. Pominięte natomiast zostało scalenie tych dwu uniwersalów, zawarte w KP ziemi przemyskiej i sanockiej (por. wyżej tekst II, przyp. a).

^{b-b} Opuszczone w MK₂B.

^c reverendissimis w MK₂A.

^d Wyraz opuszczony w MK₂B.

^e MK₂B: et.

^f et oppida MK₂B.

^g Cracoviensi MK₂A, MK₂B.

^h Uzupełnienie dokonane przez O. Balzera, CIP, t. III, nr 66, s. 146.

ⁱ To jest do połowy roku 1514.

^j vynyerne MK₂A, MK₂B. Taką formę nadał temu wyrazowi O. Balzer za nowszym tekstem, zawartym w KP ziemi przemyskiej i sanockiej.

^{k-k} palatinus terrestres MK₂A, MK₂B.

^l aequaliter MK₂A, MK₂B.

^m Wyraz opuszczony w MK₂B.

ⁿ Serenyensi MK₂A, MK₂B.

¹ Por. konstytucje sejmu koronacyjnego 1507 r., VI, art. 1.

[13]. Ad quam quidem exactionem colligendam et cum utilitate reipublicae exigendam in exactorem constituimus generosum N.^o Et pro tanto vobis omnibus mandamus, omnino habere volentes, quatinus praefato exactori nostro, sive ab eo substitutis^p, de ipsa exactione ducillorum ubique respondeatis et responderi faciatis. Vos vero locorum capitanei non solventes ad requisitionem exactoris praedicti sub poenis nostris, in statutis et novis et antiquis contra negligentes^q capitaneos scriptis, per pignorationes ad solutionem compulsuri, ^ret ideo hoc sub obtentu gratiae nostrae secus facere non ausuri^r.

Datum^s in conventionem generali Piotrcoviensi, feria sexta post festum sanctae Dorotheae virginis [7 II] anno Domini millesimo quingentesimo undecimo, regni nostri quinto.

IV. LITTERAE OMNIBUS PALATINIS REGNI
DATAE SUPER IURIBUS NOBILITATIS
CONTRA HOSTEM EXTRA GRANICIES REGNI NON PROFICISCENDI^a

Sigismundus Dei gratia etc. Significamus tenore praesentium, quibus expedit, universis, quia licet universa nobilitas regni nostri anno praeterito¹ expeditionem fecerat extra regnum in terram Valachiae, id tamen fecerat ad petitiones nostras, quod nos harum litterarum serie recognoscimus et fatemur, decernimusque, quod istud iuribus et libertatibus eiusdem nobilitatis praeiudicare non debebit nullis futuris temporibus ac in aevum.

Harum, quibus [sigillum nostrum est subappensum, testimonio litterarum]^p. Datum [in conventionem generali Pyotrковиensi, sabbato in crastino festi sancti Valentini anno Domini millesimo quingentesimo undecimo, regni nostri quinto] [15 II 1511].

^o *MK_{2A} i MK_{2B} pozostawiają tu okienko.*

^p *constitutis MK_{2A}.*

^q *negligentes MK_{2A}.*

^{r-r} *Opuszczone w MK_{2A} i MK_{2B}; uzupełnione według O. Balzera na podstawie tekstu, zawartego w KP ziemi przemyskiej i sanockiej.*

^s *Formuła końcowa zawarta jest tylko w MK_{2B}.*

^a *Jest to tekst zawarty w MK₁, t. 25, k. 8 i tak tam zatytułowany. O. Balzer (CIP, t. III, nr 70, s. 158) przyjął tytuł: Litterae terrigenis regni ob expeditionem generalem in bello Valachico nuper composito extra metas regni sponte factam indemnitate caventes.*

^b *Uzupełnione za O. Balzerem. W tekście MK₁ po quibus: etc.*

¹ *Mimo tego sformułowania sprawa dotyczy nie wyprawy wołoskiej z 1510 r., bo takiej nie było, lecz wyprawy z 1509 r. Por. uwagi O. Balzera, CIP, t. III, nr 70, s. 158.*